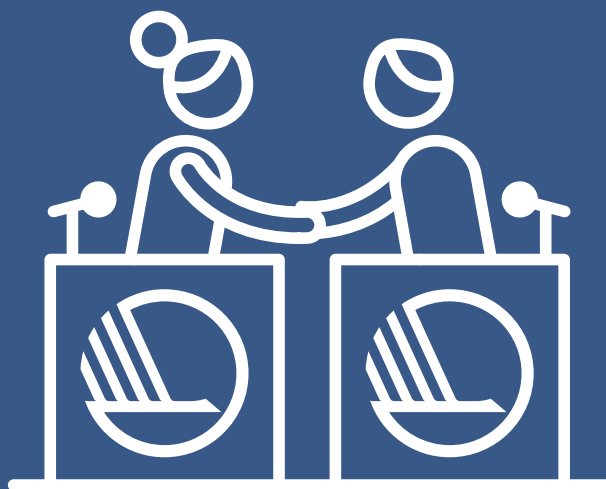

Samarbetsprogram för **samarbetsministrarna** **(MR-SAM)** 2025–2030

Innehåll

Förord	3
Inledning	5
Politiska prioriteringar	8
Mål och delmål	10
Mål 1: Nordiska ministerrådets arbete bidrar till uppnåendet av Vår vision 2030	11
Mål 2: Stärkt integration och mobilitet mellan de nordiska länderna	13
Mål 3: De nordiska perspektiven säkras regionalt och internationellt	15
Samarbetsprogrammets utvärdering	17

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
<https://pub.norden.org/politknord2024-714>

Förord

Jessica Rosencrantz, Minister för Nordiskt Samarbete och Karen Ellemann, Generalsekreterare för Nordiska Ministerrådet

Visionen om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030 är styrande för Nordiska ministerrådets verksamhet. Samarbetsministrarna har det överordnande ansvaret för samordningen av visionsarbetet, och även ett särskilt ansvar för att främja tvärsektorielt samarbete, att lyfta nordiska frågor internt i regeringarna samt att följa ministerrådets samlade resultat.

Samarbetsprogrammet för MR-SAM 2025–2030 sätter en tydlig kurs för de kommande årens arbete. Genom tydliga politiska prioriteringar i visionens anda är ambitionen att stärka insatser och program inom ministerrådet, som kan bidra till att leverera nordiska lösningar, ny och efterfrågad kunskap samt utveckla och stärka plattformarna för nordisk samverkan ytterligare.

Särskild vikt läggs vid åtgärder för ökad mobilitet och integration över gränserna, bland annat genom ett stärkt mandat för gränshinderarbetet och förbättrade informationsinsatser. Det ska vara enkelt för våra invånare att leva, studera, arbeta och driva företag i och över gränserna i hela Norden. Ökad integration gynnar både invånare och företag och därmed även våra länder i stort. Arbetet med att riva gränshinder är särskilt viktigt för ökad tillväxt och konkurrenskraft, vilket är en förutsättning för att säkra vår välfärd och den gröna omställningen även i framtiden.

Ett starkt civilsamhälle är en grundpelare i den nordiska samhällsmodellen. Under perioden fram mot 2030 kommer särskilda satsningar att göras för att förbättra nordiska civilsamhällesorganisationers möjligheter för att utbyta erfarenheter och bedriva nordisk verksamhet. En viktig del av detta arbete utgörs av stödet till barn och ungas möjligheter för att göra sin demokratiska röst hörd.

Samarbetsprogrammet antas i en tid av stora globala utmaningar, där kriser avlöser varandra och framtiden upplevs osäker av många. Sällan har det varit viktigare med ett robust samarbete över de nordiska landsgränserna, och att i gemenskap arbeta för en hållbar framtid.

Vi samlingsministrar fäster fortsatt uppmärksamhet vid ett fortsatt gott nordiskt samlingsbete med våra grannar i Östersjöområdet, Arktis och Nordatlanten, vilket tydligt avspeglas i programmets prioriteringar.

En central målsättning är även att säkra förutsättningarna för välfungerande kommunikationsinsatser om det nordiska samlingsbetet både i och utanför Norden. Det är avgörande att vi fortsätter med att se utåt och framåt för att utveckla och trygga vår region även imorgon.

Jessica Rosencrantz
Minister för Nordiskt Samarbete

Karen Ellemann
Generalsekreterare för Nordiska
Ministerrådet

Inledning

MR-SAM har det överordnade ansvaret för samordningen av Nordiska ministerrådets arbete. MR-SAM fastställer även politiska prioriteringar för en rad program och aktiviteter som finansieras genom samarbetsministrarnas ram. Visionen om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region fram mot 2030 samt de tre strategiska prioriteringarna om ett grönt, ett konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden är styrande för allt arbete i Nordiska ministerrådet.

Som en del av MR-SAMs överordnade ansvar fattar samarbetsministrarna bland annat beslut om:

- Överordnade politiska prioriteringar för det nordiska samarbetet samt uppföljningen av resultat av dessa
- Budgetfördelning på Nordiska ministerrådets sektorramar samt budgetförutsättningar för Nordiska ministerrådets budget
- Politiska prioriteringar samt fördelning av budgetmedel på MR-SAMs budgetram

Som en del av det överordnade ansvaret ställer MR-SAM även sekretariatsbistånd till förfogande för Nordiska ministerrådet. Sekretariatet och de nordiska institutionerna är viktiga verktyg för att uppfylla visionens målsättningar. Sekretariatet bistår med sakkunskap och underlag till det konkreta arbetet med att utarbeta och genomföra beslutad politik i ministerråden och ämbetsmannakommittéerna. Institutionerna är ett viktigt verktyg för att genomföra beslutade initiativ.

Sekretariatet och institutionerna ska ta ansvar för att säkra en korrekt och ändamålsenlig förvaltning av offentliga nordiska medel, samt ett mål- och resultatstyrt arbete som skapar mätbara effekter.

Sekretariatets och institutionernas kommunikationsaktiviteter är centrala för att nå ut med information om resultat från det nordiska samarbetets arbete med visionen brett både internt i Norden och externt i världen.

Samarbetsprogrammet för MR-SAM beskriver den delen av MR-SAMs ansvarsområde som angår samarbetsministrarnas politiska prioriteringar och målsättningar för perioden 2025–2030 uppdelat i tre överordnade mål. I enlighet med dessa mål har MR-SAM ett särskilt uppdrag och ansvar för att säkra en samordnad implementering och kommunikation av visionen, att arbeta för en ökad inomnordisk integration samt att säkra de nordiska perspektiven regionalt och internationellt.

Arbetet inom dessa tre överordnade områden sker genom en rad olika program och aktiviteter, däribland exempelvis arbetet med att erbjuda information om det nordiska samarbetet till invånare och företag i Norden, stöd till civilsamhällesaktörer samt samarbetet med aktörer i Nordens närområden.

MR-SAM ska även säkra att de tvärgående perspektiven hållbar utveckling,

jämställdhet samt barn och unga beaktas och genomsyrar arbetet i Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådet har i processen med att utarbeta mål, delmål, programformuleringar och aktiviteter givits möjlighet att bidra med inspel och förslag till prioriteringar på både mål- och delmålsnivå, programnivå och aktivitetsnivå fram mot det politiska beslutet om att anta samarbetsprogrammet.

Civilsamhället och övriga relevanta aktörer så som näringslivet och arbetsmarknadens parter har, där relevant, hörts och involverats på olika nivåer med ett särskilt fokus på den konkreta utformningen av aktiviteter inom de olika programmen som finansieras av MR-SAM.

Samarbetsprogrammet är det styrande dokumentet för all programverksamhet under MR-SAM. Samarbetsprogrammet godkändes av MR-SAM i september 2024 och gäller fram till den 31 december 2030.

Samarbetsprogrammet utgår från det uppdrag Nordiska ministerrådet har att bidra till att förverkliga visionen om att till år 2030 göra Norden till världens mest hållbara och integrerade region. Nordiska ministerrådets samtliga ministerråd arbetar för uppnåendet av visionen genom de tre strategiska prioriteringarna.

Vår vision 2030

Ett **konkurrenskraftigt** Norden

Tillsammans ska vi främja grön tillväxt i Norden baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration.

Ett **grönt** Norden

Tillsammans ska vi främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi.

Ett **socialt hållbart** Norden

Tillsammans ska vi främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar och stärkt kulturutbyte och välfärd.

All verksamhet i Nordiska ministerrådet ska bidra till att uppfylla Vår vision om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region i 2030.

Samarbetsprogrammet beskriver hur sektorn kommer att arbeta indenfor visionens tre strategiskt prioriterade områdena.

Politiska prioriteringar

MR-SAM har ett särskilt ansvar för att bidra till att lyfta visionen, de tre strategiska prioriteringarna och övriga nordiska frågor nationellt och nordiskt samt säkra att arbetet följs upp. MR-SAM strävar efter ett än starkare och mera ambitiöst samarbete genom att bidra till att leverera nordiska lösningar, ny och efterfrågad kunskap samt plattformar för nordisk samverkan.

Norden har gjort framsteg mot att bli en mer hållbar och integrerad region, men det kvarstår fortfarande arbete för att uppnå det ambitiösa slutmålet. I Norden finns en stor outnyttjad potential och stora möjligheter för integration och mobilitet i fråga om att arbeta, studera, starta företag eller flytta till ett annat nordiskt land. Arbetet med mobilitet och gränshinder är särskilt viktigt för ökad tillväxt, konkurrenskraft och sammanhållning. Inom det nordiska samarbetet behövs ett mer fokuserat samarbete mellan relevanta parter för att nå detta mål.

Arbetet berör flera politikområden och genom tvärsektorielt samarbete skapas förutsättningar att sätta gränshinder och mobilitet på den politiska dagordningen. Hos andra sektorer såsom Hos andra sektorer såsom Digital-, Regional-, Närings-, Arbetslivs-, Utbildnings- samt Social- och Hälsosektorn pågår också tvärsektorieella samarbeten och projekt med fokus på att skapa förutsättningar för ökad mobilitet. På nationell nivå måste det nordiska perspektivet stärkas inom berörda politikområden.

För att stärka den nordiska integreringen krävs att det finns tillgängligt relevant information för nordbor som önskar bo, arbeta eller studera i ett annat nordiskt land. Exempel på insatser är Nordiska ministerrådets stöd till information riktad mot invånare och företag, vilket idag bland annat sker genom de gränsregionala informationstjänsterna och Info Norden. De bidrar till att nordbor får gränsöverskridande information och vägledning på sina egna språk och på engelska samt inrapporterar gränshinder.

Civilsamhället är en grundpelare i det nordiska samarbetet på gräsrotsnivå. Den nordiska integreringen gynnas av att civilsamhället i Norden knyter tätare kontakter med varandra. Nordiska ministerrådet ger stöd till civilsamhället i Norden, bland annat genom MR-SAMs insatser kopplade till stöd till civilsamhällesorganisationer och nätverksstöd.

Det finns ett uttalat behov att stärka arbetet med stödet till civilsamhället genom utökade möjligheter för bland annat föreningslivet att ansöka om stöd till nordiska aktiviteter.

Barn- och ungas rättigheter och perspektiv står centralt i det nordiska samarbetet och MR-SAM säkrar bland annat särskilt öronmärkt finansiellt stöd till detta område samt att barn och unga ges möjlighet att påverka beslut som berör dem.

I den rådande geopolitiska situationen är ett starkare nordiskt samarbete om samhällssäkerhet, inklusive civil krisberedskap och resiliens avgörande för ett hållbart Norden. Arbetet sker på flera nivåer både i och utanför ramarna av Nordiska ministerrådet. Samarbete gällande försörjningstrygghet är relevant i flera sektorer.

MR-SAM har ett uppdrag i att bidra till en effektiv kommunikation och tillgodoseende av de nordiska perspektiven i regeringarna på detta område samt att följa arbetet i ministerråden och övriga relevanta forum.

Nordiska ministerrådets internationella samarbete bidrar också till att leverera på Vision 2030. I samarbete med ministerrådets kontor i Baltikum, övriga samarbetspartners i Nordens närområden samt i utvalda delar av världen skapas gemensamma nordiska insatser och projekt som bygger på nordiska värderingar. Dessa samarbeten stärker regionens röst internationellt.

När ett samlat Norden samarbetar och framträder som en gemensam region får de nordiska länderna större synlighet och genomslagskraft internationellt. Profileringen av Norden som en region i internationella projekt där nordiska ambassader och den privata sektorn samarbetar skapar förutsättningar för synergier för ett långsiktigt konkurrenskraftigt Norden.

”

Det ska vara enkelt att leva, studera, arbeta och driva företag i hela Norden och över gränserna

Mål och delmål

MR-SAM har fattat beslut om mål och delmål för arbetet i perioden 2025–2030. De politiska prioriteringarna och en effektiv, korrekt förvaltning av offentliga nordiska medel är styrande för all verksamhet på politikområdet i det nordiska samarbetet. Det innebär att man ifrån dessa mål ska bygga upp insatser vars aktiviteter, resultat och effekter skapar den önskade förändringen.

Mål 1: Nordiska ministerrådets arbete bidrar till uppnåendet av Vår vision 2030

MR-SAM bidrar till att leverera nordiska lösningar som konkret hjälper att lösa utmaningarna i Norden, aktuell och efterfrågad ny kunskap som kan användas för policyutveckling i de nordiska länderna samt plattformar för nordisk samverkan för att knyta regionens aktörer tätare samman.

**Delmål 1.1:
Visionen är
drivande för
ministerrådets
arbete.**

Sektorernas arbete med samarbetsprogrammen och arbetsplanerna samordnas och följs upp. Det görs bland annat genom att understöda och uppmuntra till samarbete på tvärs av sektorer och ämnesområden samt följa upp på utvecklingen i den nordiska regionen mot att bli en hållbar och integrerad region genom nordisk statistik och indikatorer. Integrering av de tvärgående perspektiven ska vidareutvecklas.

**Delmål 1.2:
Ministerrådets
arbete bidrar till
en mera resilient
och hållbar
region.**

Ett starkare nordiskt samarbete om samhällssäkerhet, inklusive civil krisberedskap, försörjningstrygghet och resiliens uppmuntras inom ministerrådets olika sektorer. Uppföljning och rapportering av sektorernas och andra relevanta samarbeten på nordisk nivå sker kontinuerligt.

**Delmål 1.3: Det
nordiska
samarbetets
mervärde och
resultaten av
Nordiska
ministerrådets
arbete är tydliga
för regeringarna
och offentlig-
heten.**

Kommunikationsinsatserna både inom och utanför Norden utökas och fokuseras mot visionens målsättningar. Dialogen på nordisk nivå samt de nordiska perspektiven nationellt på regeringsnivå säkras och utökas.

Mål 2: Stärkt integration och mobilitet mellan de nordiska länderna

Delmål 2.1: Det ska vara enklare och mera attraktivt för människor att bo, studera, arbeta och driva företag i ett annat nordiskt land.

Arbetet med mobilitet och gränshinder fokuseras kring större frågor med avgörande betydelse för den inomnordiska integrationen. Samtidigt stärks den politiska förankringen och samarbetet med nationella departement och myndigheter samt regionala aktörer och näringslivet. Informationsinsatserna riktade till medborgare och företag konsolideras och stärks så att det blir lättare för mottagaren att hitta korrekt information. Kunskaperna i nordiska språk stärks genom målinriktade insatser.

Delmål 2.2: Ökat samarbete och kunskapsutbyte för aktörer från civilsamhället i Norden.

Samarbetet med civilsamhället stärks genom stöd till utbyten och nordiska aktiviteter för civilsamhällesorganisationer.

Delmål 2.3: Ökad inkludering av barn och unga i Norden.

I ett inkluderande och hållbart Norden är det väsentligt med insatser som gör det möjligt för alla barn och unga att få utvecklas, påverka sina liv och på likvärdiga villkor få reellt inflytande i samhällsutvecklingen.

Mål 3: De nordiska perspektiven säkras regionalt och internationellt

MR-SAM bidrar till att öka kännedomen om nordiska värderingar, erfarenheter och lösningar genom stöd till gemensamma nordiska initiativ både i närområdet och globalt.

Delmål 3.1: Stärkt regionalt samarbete och kunskapsutbyte med centrala aktörer nationellt, regionalt och internationellt.

Genom projektverksamhet, kunskapsutbyte och starka samarbetsrelationer i Nordens närområden, samt i någon grad utvalda delar av världen, främjas visionens målsättningar utanför Norden.

Delmål 3.2: Nordiska värderingar och lösningar profileras i länder utanför Norden.

Som global föregångsregion inom den gröna omställningen, social hållbarhet och konkurrenskraft bidrar de nordiska länderna till att öka kunskapen internationellt om nordiska värderingar, erfarenheter och lösningar. De nordiska ländernas ambassader utgör en central och viktig plattform i arbetet med att främja Nordens röst globalt.

Samarbetsprogrammets utvärdering

Samarbetsprogrammet gäller i perioden 2025–2030, men perioden delas upp med treåriga arbetsplaner i perioden 2025–2027 och 2028–2030.

Det genomförs en utvärdering i mitten av perioden, baserat på vilket ministerrådet kan välja att göra justeringar i samarbetsprogrammen samt får input till hur arbetsplanen för den sista perioden bör utformas.

Rapportering om resultat på programnivå sker löpande till NSK/MR-SAM. Därutöver sker en löpande utvärdering efter bedömning av generalsekreterare och ministerrådet.

Om den här publikationen

Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för samlarbetsministrarna (MR-SAM) 2025-2030

PolitikNord 2024:714

ISBN 978-92-893-7901-4 (PDF)

ISBN 978-92-893-7902-1 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2024-714>

© Nordiska ministerrådet 2024

Framsidas ikon: Knud Andersen

Foto vid förordet: Ken Hermann/norden.org

Övriga foto: Norden.org

Publicerad: Oktober 2024

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus, Ved Stranden 18, DK-1061 Köpenhamn, www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer